

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI
ARAGAY

La Guerra Civil d'un metge "rave"

Francesc Fontbona Vázquez (1913-1998), metge i pare de l'historiador de l'art Francesc Fontbona, va deixar un interessantíssim testimoni de la Guerra Civil que ara surt a la llum. Hi narra les seves aventures durant la contesa, les peripècies d'"un rave", tal com es defineix ell mateix. És a dir, d'un "roig per fora i blanc per dins", algú que va lluitar amb els republicans, però que desitjava la victòria de Franco "com a mal menor". *Temps de guerra (PAM)* és un llibre ben escrit, amè, fins i tot trepidant. El protagonista i narrador el va redactar quan ja tenia 74 anys, cosa que no resta gens de viure al relat.

En esclatar la guerra, tot just llicenciat com a metge, va viure amb angoixa i heroïtat la violència anarquista al carrer, que va afectar el seu entorn més immediat. A casa d'un oncle d'esquerres hi va amagar Joan Ventosa Calvell, mà dreta de Cambó. Al cap d'uns dies en Ventosa va marxar "amb gorra i unes ulleres negres per passar desapercebut i encara cridava més l'atenció". Però va aconseguir fugir del país. El pare del protagonista, president del consell d'una empresa, també va salvar la vida gràcies al fill, que, inflexible, li va impedir que anés a la feina: tota la resta del consell van ser assassinats. "Des d'aquell moment [el pare] em guardà una mena de respecte que no m'havia tingut mai".

HEREUS DE FRANCESC FONTBONA

FRANCESC FONTBONA VÁZQUEZ VA VIURE LA CONTESA COM UN RAVE: "ROIG PER FORA I BLANC PER DINS"

Fontbona va treballar a l'Hospital de Sant Pau, després va anar a parar al front d'Aragó, d'on va fugir enmig d'un suïcida atac de baionetes. Es va reincorporar i el van fer capità metge. Llavors organitzava un servei per ajudar a fugir persones que si no haurien estat assassinades. A Mataró i Berga va seguir amb la tasca clandestina, alhora que desplegava

una activitat mèdica a consciència. Fins que l'agost del 1938, caçat, va anar a parar a la txeca del carrer Vallmajor, a Barcelona. Hi va sobreviure a tortures, fam, malalties... També a un afusellament en un descampat de la Torrassa on va veure caure molts companys. El fiscal que el va jutjar li va demanar dues penes de mort per espionatge, alta traïció i rebel·lió militar. Abans que l'executessin, van entrar els franquistes. L'endemà es va colar al Palau de la Generalitat, on va salvar de la destrossa un retrat de Pau Claris. I al cap de pocs dies anava a parar a la presó per "rojo separatista". També se'n va sortir. ♦♦